Gruplar ve Roller

GRUP
Ortak bir amaç, ilgi veya bağ nedeniyle bir araya gelen insanlardır: aile, sınıf, takım gibi.

ROL
Kişinin bir grupta üstlendiği görevdir. Her rol hak kazandırır, sorumluluk yükler.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Aldığımız her görev **bizi geliştirir**, insanlarla ilişkimizi ve topluma uyumumuzu güçlendirir. Rol değişince hak ve sorumluluk da değişir.

Bir hayat, birçok rol (temsilî)

İlk grubumuz: Aile

Doğduğumuz andan itibaren düzenli ilişki kurduğumuz ilk gruptur. İlk sosyal deneyimlerimiz burada olur.

- → **Çocuk rolü:** Dürüstlük, saygı, sorumluluk gibi değerleri önce annemiz ve babamızdan öğreniriz.
- → **Kardeş rolü:** Paylaşmayı, birlikte yaşamayı, dayanışmayı öğreniriz.

Akraba grubu

Annemiz ve babamız üzerinden bağlı olduğumuz kişilerdir. Birbirimize duyduğumuz sevgi, saygı ve şefkat bu grubu güçlü tutar. **Roller:** Torun, yeğen, kuzen; ileride hala, teyze, amca, dayı, dede, nine.

Arkadaş grubu

Çocukluktan itibaren zamanımızın büyük bölümü arkadaşlarla geçer. Hem eğlenir hem öğreniriz. **Roller:** Oyun arkadaşı, takım oyuncusu, sırdaş.

Okulda ve dışarıda

Grup	Roller	Bize kazandırdığı
Okul ve sınıf	Öğrenci, nöbetçi, sınıf başkanı	Bilgi, kurallara uyma, temsil etme
Müzik ve spor	Solist, gitarist, saz ustası, oyuncu, kaptan	Akademik ve sosyal gelişim, ekip ruhu
Odak grupları	Araştırmacı, proje koordinatörü, lider	Kişisel gelişim, sosyalleşme
Sivil toplum	Gönüllü	Toplumsal bilinç, aidiyet, yardım etme
Meslek	Öğretmen, doktor, çiftçi, idareci	Geçim, iş birliği, iletişim, liderlik

Bir öğrencinin bir günü: Sabah annesine yardım eden evlat, okulda öğrenci ve nöbetçi, teneffüste arkadaş, kursta takım oyuncusu, akşam dedesiyle sohbet eden torun. Bir günde birçok rol vardır; her birinde beklenen davranış da farklıdır.

MESLEK GRUBU Yetişkinlikte geçimimizi sağlayan, sosyal statümüzü belirleyen ve kendine özgü kuralları olan gruptur. Pilot, terzi, mühendis, veteriner, öğretmen gibi rolleri burada alırız.

Öğrenme çıktısı: Gelecekte dâhil olabileceği gruplar ve rollere ilişkin tahminde bulunabilme

Rollerimiz Nasıl Değişiyor?

	Çocukluk	Gençlik	Yetişkinlik
Gruplar	Aile, akran grubu, sınıf	Aile, okul, arkadaş grubu, spor ve kültür kulüpleri	Aile, iş yeri, mahalle, sivil toplum kuruluşu
Roller	Evlat, kardeş, öğrenci, arkadaş	Öğrenci, kardeş, arkadaş, takım üyesi	Anne, baba, çalışan, vatandaş, komşu
Hakları	Eğitim, oyun, sevgi ve korunma	Eğitim, kendini geliştirme, fikrini söyleme	Çalışma, geçim sağlama, oy kullanma
Sorumluluk	Oyuncaklarını toplamak, ders çalışmak, kurala uymak	Derse düzenli devam, saygı, sosyal etkinliklere katılma	Kurallara uyma, aileye destek, vergi ödeme, çevreye faydalı olma

Rollerin kuralları

- Gün içinde birden fazla rolümüz olabilir: Sabah öğrenci, akşam kardeş.
- Evlat olmak gibi doğuştan kazanılan rolleri seçemeyiz.
- Takım kaptanlığı gibi rolleri sonradan kazanırız.
- Bazı roller ömür boyu sürer ama sorumlulukları zamanla değişir.
- Yeni bir gruba girdikçe yeni roller ediniriz.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Rollerin değişmesi **doğaldır**. Çocukken bakılan kişi, yetişkinken bakan kişi olur. Bu da görev bilincimizi geliştirir.

BUNU UNUTMA

Yetişkinlikte geçimimizi sağlayan **meslek gruplarına** gireriz. Mühendislik, tarım, sağlık, eğitim gibi alanlarda çalışabilir, zamanla yönetici de olabiliriz.

Ailede rol paylaşımı

Bir tiyatro oyununda herkes kendi rolünü yaparsa oyun güzel olur. Ailede de roller konuşarak, birlikte zaman geçirerek belirlenir. Uzmanlara göre ailede iki sihirli kelime vardır:

- **Şefkat:** Koşulsuz sevgidir, sevgiden de büyüktür.
- **Nezaket:** Saygıdan büyüktür, kırmadan sonuç almayı sağlar.

Gelecekte hangi rolleri alabilirim?

Eğitim: Üniversite öğrencisi, araştırmacı, TÜBİTAK proje takımı üyesi

Spor ve sanat: Ülkesini temsil eden millî sporcu, müzisyen, ressam

Toplum ve aile: Gönüllü, meslek sahibi, aile büyüğü, anne, baba

Sevgili Gelecekteki Ben

Kendine kısa bir mektup yaz: Bugün hangi gruplardasın, ileride hangi meslek ve rolleri hayal ediyorsun? Bu rollerin sana hangi sorumlulukları yükleyeceğini düşün. Hayal ettiğin mesleği görev bilinciyle yapmanın topluma katkısını yaz.

Notlarım

Öğrenme çıktısı: Gelecekte dâhil olabileceği gruplar ve rollere ilişkin tahminde bulunabilme

Bir Hayatın Roller Şeridi

Örnek: Selim'in dedesiyle yaptığı söyleşiye göre dedesinin grupları ve rolleri şöyle değişmiştir.

Çocukluk	→	Gençlik	→	Yetişkinlik	→	Bugün
Grup: Aile, köy okulu **Rol:** Evlat, öğrenci		**Grup:** Lise, futbol takımı **Rol:** Öğrenci, kaptan		**Grup:** Aile, okul, dernek **Rol:** Baba, öğretmen, üye		**Grup:** Aile, köy derneği **Rol:** Dede, emekli, gönüllü

Söyleşi yapma adımları

1. Bir aile büyüğü veya akraba seç.
2. Geçmişte hangi gruplarda bulunduğunu sor.
3. O gruplarda hangi rolleri aldığını öğren.
4. Bugün hâlâ içinde olduğu grupları sor.
5. Hak ve sorumluluklarındaki değişimi tabloya yaz.

ÖNEMLİ

Söyleşide kişiye **saygılı** soru sor, dikkatle dinle, izin alarak not tut. Türkçeyi doğru ve güzel kullan.

Sıra sende: Benim tablom

	Bugün	Gelecekte
Grup		
Rol		
Hak		
Sorumluluk		

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Bir kişinin rollerine bakarak onun hak ve sorumluluklarını tahmin edebiliriz. Örneğin öğrencinin **eğitim hakkı** ve **düzenli çalışma sorumluluğu** vardır.

Sonuç

Zaman ilerledikçe içinde bulunduğumuz gruplar da rollerimiz de değişir. Bugün aldığımız görevleri iyi yapmak, gelecekteki rollerimize hazırlanmak demektir. Hangi rolde olursak olalım, görev bilinciyle davranmak hem bize hem topluma yarar sağlar.

Yanılma: "Rolümüz sürdükçe sorumluluğumuz aynı kalır." **Doğrusu:** Rol sürse de sorumluluğu zamanla değişir.

Öğrenme çıktısı: Gelecekte dâhil olabileceği gruplar ve rollere ilişkin tahminde bulunabilme

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Ailede kazandığımız roller, yaşadığımız ilk sosyal deneyimlerdir.
☐ 2. Bir kişinin rolleri hayat boyunca değişmez.
☐ 3. Bir öğrenci aynı gün içinde evlat, arkadaş ve takım oyuncusu olabilir.
☐ 4. Evlat olmak seçerek kazanılan bir rol değildir.
☐ 5. Yaşımız ilerlese de bir rolün sorumlulukları hiç değişmez.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Aile	☐	Öğrenci, nöbetçi, sınıf başkanı
B) Okul	☐	Çocuk, kardeş
C) Meslek	☐	Gönüllü
D) Sivil toplum	☐	Torun, yeğen, kuzen
E) Akraba	☐	Öğretmen, doktor, terzi

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **yetişkinlik** **şefkat** **kardeş** **sorumluluk**

1. Paylaşmayı en çok ..... rolüyle öğreniriz.
2. Meslek gruplarına ..... döneminde gireriz.
3. Her rol, hak ve ..... getirir.
4. Koşulsuz sevgi anlamına gelen kavram ..... kavramıdır.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Arda sınıfında öğrenci, voleybol takımında kaptan, evde ise ablasının kardeşidir. Hafta sonları bir derneğin fidan dikme etkinliğine katılır.

a) Arda'nın dâhil olduğu grupları ve rollerini yazınız.
b) Yirmi yıl sonra grupları ve rolleri nasıl değişebilir? Tahmininizi gerekçesiyle yazınız.

2. Mina'nın ailesinde herkes bir iş üstlenmiştir: Annesi ve babası çalışır, Mina sofrayı kurar, kardeşi çöpü çıkarır. Sorunları akşamları konuşarak çözerler.

a) Rol paylaşımı bu aileye neler kazandırmıştır?
b) Herkes sorumluluğunu yapmasaydı ne olurdu? Yorumlayınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!